

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๑/๒๕๖๕

วันที่ ๑๙ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง { คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง
พรรคไทยรักธรรม ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุสมควรยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๓๐ หรือไม่

ประเด็นที่สอง คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องจะถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคสองหรือไม่ เพียงใด

ประเด็นที่สาม ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องที่ถูกยุบและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งจะไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องถูกยุบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคสอง หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุสมควรยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๓๐ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องได้ดำเนินกิจการของพรรคการเมือง โดยเปิดรับสมัครสมาชิกพรรคในช่วงระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๖๑ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๒ ที่ตำบลปามะคาบ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร เพื่อดำเนินการให้มีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง

ของผู้ถูกร้องในจังหวัดพิจิตร โดยนายพีระวิทย์ เรื่องลือตลภาค (หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง) ได้สั่งการให้นายมนัส มีชานา ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องในขณะนั้น เชิญชวนให้ประชาชนในตำบลปามะคาบ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร สมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มทำดอกไม้ประดิษฐ์ (ดอกไม้จันทน์) ซึ่งเป็นนโยบายของผู้ถูกร้องที่มุ่งเน้นช่วยเหลือประชาชนให้มีรายได้เสริมจากการผลิตและจำหน่ายดอกไม้ประดิษฐ์ โดยมีเงื่อนไขว่าผู้ใดสนใจจะเข้าร่วมกลุ่มทำดอกไม้ประดิษฐ์ จำเป็นที่จะต้องสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง จึงจะมีสิทธิเข้าร่วมกลุ่มดังกล่าว และหากมีผู้มาสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองผู้ถูกร้องจนครบจำนวนห้าร้อยคนขึ้นไป จนกระทั่งผู้ถูกร้องสามารถเปิดสาขาพรรคการเมืองในจังหวัดพิจิตรได้ ผู้ถูกร้องจะเป็นผู้ลงทุนออกค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการทำดอกไม้จันทน์ให้กับสมาชิกและจะจัดส่งมาที่สาขาพรรคการเมืองของผู้ถูกร้องในจังหวัดพิจิตร จากนั้นจึงให้สมาชิกพรรคการเมืองผู้ถูกร้องมารับวัสดุอุปกรณ์ไปทำดอกไม้จันทน์ที่บ้านและเมื่อทำเสร็จแล้วทางผู้ถูกร้องจะรับซื้อคืนในราคาดอกละหนึ่งบาท โดยประชาชนในตำบลปามะคาบ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ที่ได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องให้การยอมรับตามสำนวนการไต่สวนของผู้ร้องว่า หากไม่มีการแจ้งใจดังกล่าวก็จะไม่มีการสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง เนื่องจากผู้ถูกร้องมีเงื่อนไขในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทำดอกไม้ประดิษฐ์ (ดอกไม้จันทน์) ว่าจะต้องสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง จึงจะมีสิทธิเข้าร่วมกลุ่มดังกล่าว อีกทั้งผู้สมัครสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องในกรณีดังกล่าวไม่ต้องชำระค่าสมัครเป็นสมาชิกหรือค่าบำรุงพรรค เนื่องจากผู้ถูกร้องจะชำระเงินค่าดังกล่าวแทนผู้สมัคร

ข้อเท็จจริงตามคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยานผู้ถูกร้องทั้งห้า ปรากฏว่า การเชิญชวนให้ประชาชนในตำบลปามะคาบ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร มาสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ไม่ได้เกิดจากการบังคับว่าต้องสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องเสียก่อน จึงจะมีสิทธิเข้าร่วมกลุ่มทำดอกไม้ประดิษฐ์ (ดอกไม้จันทน์) แต่เป็นการที่พรรคผู้ถูกร้องไปให้ความรู้และส่งเสริมให้ประชาชนฝึกทำดอกไม้ประดิษฐ์ (ดอกไม้จันทน์) และก่อตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ ก่อให้เกิดรายได้เสริมแก่ประชาชน และในกรณีที่ไปชักชวนให้ประชาชนมาสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องก็เป็นไปโดยความสมัครใจของสมาชิกเอง โดยมีการกรอกใบสมัครและชำระเงินค่าบำรุงพรรคตามระเบียบ ผ่านสมาชิกหรือตัวแทนพรรคผู้ถูกร้องที่ได้รับมอบอำนาจจากทางพรรคผู้ถูกร้องให้เป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่รับสมัครสมาชิก โดยทางพรรคผู้ถูกร้องมิได้มีการไปจูงใจเรื่องการทำดอกไม้จันทน์ อันเป็นข้อแลกเปลี่ยนกับประชาชนแต่อย่างใด การเป็นสมาชิกกลุ่มทำดอกไม้ประดิษฐ์ (ดอกไม้จันทน์) เป็นกรณีที่แยกออกต่างหากกับการสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง อีกทั้งคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องไม่ได้สั่งการหรือรู้เห็นในการจูงใจประชาชนในตำบลปามะคาบ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

ให้สมัครสมาชิกพรรคโดยวิธีการเชิญชวนให้เข้าร่วมกลุ่มทำดอกไม้ประดิษฐ์ (ดอกไม้จันทน์) หรือเสนอว่าจะออกค่าธรรมเนียบหรือค่าบำรุงพรรคการเมืองแทนผู้สมัคร นอกจากนี้ภายหลังที่มีการร้องเรียนกรณียุบพรรคผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องยังได้มอบหมายให้นายบุญถาวร ปัญญาสิทธิ์ (พยานผู้ถูกร้อง) ลงพื้นที่เพื่อสืบสวนข้อเท็จจริง โดยได้สอบถามชาวบ้านในตำบลป่ามะคาบ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ที่มีชื่อเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง กลุ่มสมาชิกพรรคดังกล่าวยืนยันว่าได้ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองจริง อีกทั้งไม่รู้เรื่องที่มีการร้องเรียนเกี่ยวกับการเชิญชวนให้เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มทำดอกไม้ประดิษฐ์ (ดอกไม้จันทน์) โดยกลุ่มสมาชิกพรรคดังกล่าวสมัครใจเป็นสมาชิกเองเนื่องจากญาติพี่น้องของกลุ่มสมาชิกพรรคดังกล่าวประสงค์จะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตจังหวัดพิจิตร แต่ทั้งนี้ กลุ่มสมาชิกพรรคดังกล่าวไม่ได้ยินยอมที่จะมาเป็นพยานต่อศาล

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือผู้ใดให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมเพื่อจูงใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดสมัครเข้าเป็นสมาชิก ทั้งนี้ เว้นแต่สิทธิหรือประโยชน์ซึ่งบุคคลจะพึงได้รับในฐานะที่เป็นสมาชิก” และมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อคณะกรรมการมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ให้ยื่นศาลรัฐธรรมนูญเพื่อสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น... (๓) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ วรรคสอง มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๗๒ หรือ มาตรา ๗๔...” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการไต่สวนแล้ว มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น”

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๐ กำหนดห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือผู้ใดให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมเพื่อจูงใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดสมัครเข้าเป็นสมาชิก เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มีเจตนารมณ์ในการรับรองเสรีภาพในการจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๔๕ ที่บัญญัติให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่กฎหมายบัญญัติ และมีเจตนารมณ์ในการปฏิรูปประเทศในด้านการเมืองตามมาตรา ๒๕๘ ที่บัญญัติให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผลดังต่อไปนี้ ก. ด้านการเมือง... (๒) ให้การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เพื่อให้พรรคการเมือง

พัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกันมีกระบวนการให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม เข้ามาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในการปฏิรูปประเทศในด้านการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูปพรรคการเมือง จึงต้องมีการบัญญัติบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ควบคุมและดูแลการบริหารพรรคการเมือง โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดให้การดำเนินกิจการของพรรคการเมืองที่ต้องเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ และเปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง นอกจากนี้ยังมีการกำหนดมาตรการเพื่อให้พรรคการเมืองดำเนินกิจการโดยอิสระไม่ถูกรวบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง อีกทั้งมีมาตรการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ทั้งนี้ การดำเนินกิจการของพรรคการเมืองย่อมรวมไปถึงการเปิดรับสมัครสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของพรรคการเมือง เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียน พรรคการเมืองต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้ (๑) ดำเนินการให้มีจำนวนสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าพันคน และต้องเพิ่มจำนวนสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนภายในสี่ปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียน (๒) จัดให้มีสาขาพรรคการเมืองในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่คณะกรรมการกำหนดอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา โดยสาขาพรรคการเมืองแต่ละสาขาต้องมีสมาชิกที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบของสาขานั้นตั้งแต่ห้าร้อยคนขึ้นไป” อันเป็นการกำหนดให้พรรคการเมืองจำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินการตามที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวกำหนด เพื่อให้พรรคการเมืองมีความเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนอย่างแท้จริง และป้องกันการครอบงำพรรคการเมืองจากบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มบุคคลใดกลุ่มบุคคลหนึ่ง ทั้งนี้ หากพรรคการเมืองใดไม่อาจดำเนินการเพื่อให้ได้จำนวนสมาชิกพรรคตามทีบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวกำหนด ย่อมสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองเมื่อ (๑) ไม่แก้ไขข้อบังคับให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ วรรคสามหรือไม่สามารถดำเนินการตามมาตรา ๓๓ (๑) หรือ (๒) ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด...” ดังนั้น จำนวนสมาชิกของพรรคการเมืองจึงมีความสำคัญต่อสถานภาพของพรรคการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ

พรรคการเมืองจึงจำเป็นต้องดำเนินกิจการเพื่อเปิดรับสมัครสมาชิกพรรคหรือเชิญชวนให้ประชาชน มาสมัครเป็นสมาชิกพรรคให้ได้จำนวนตามที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวกำหนด โดยการสมัครเข้าเป็น สมาชิกพรรคการเมืองต้องเป็นการสมัครที่เกิดจากเจตนาที่แท้จริงที่ต้องการจะเข้าร่วมกับพรรคการเมือง กล่าวคือ ต้องมีเจตนาที่จะมีส่วนร่วมและรับผิดชอบอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ของพรรคการเมือง ตลอดจนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของพรรคการเมือง ตรวจสอบการดำเนิน กิจการของพรรคการเมือง และคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อมาดำรงตำแหน่งในทางการเมือง อีกทั้งตรวจสอบการดำเนินกิจการภายในของพรรคการเมือง ซึ่งเกี่ยวข้องกับเงินสนับสนุนพรรคการเมืองจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ อันเป็นประโยชน์สาธารณะ ทั้งนี้ หากการสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่ได้เกิดขึ้นจากความต้องการที่แท้จริง แต่เกิดขึ้นจาก ความต้องการที่จะได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดเป็นการตอบแทน สมาชิกพรรคการเมืองดังกล่าว ย่อมไม่มีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง อันเป็นการปล่อยให้ พรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมทางการเมืองโดยไร้การตรวจสอบ และเป็นการบ่อนทำลาย หลักการประชาธิปไตยภายในพรรคการเมือง อีกทั้งอาจก่อให้เกิดวิกฤตทางการเมืองซึ่งส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาประเทศมาเป็นระยะเวลานาน ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ในการปฏิรูปพรรคการเมืองเพื่อให้เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนอย่างแท้จริง และเป็นสถาบัน ทางการเมืองที่มีความเข้มแข็งอันเป็นการส่งเสริมการปกครองในระบอบรัฐสภาตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และป้องกันการเกิดวิกฤตทางการเมือง พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๐ จึงต้องบัญญัติห้ามมิให้ พรรคการเมืองหรือผู้ใดให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมเพื่อจูงใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดสมัครเข้าเป็นสมาชิก

เมื่อข้อเท็จจริงตามสำนวนการไต่สวนของผู้ร้องได้ความว่า ผู้ถูกร้องได้เปิดรับสมัครสมาชิกพรรค ในระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๖๑ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๒ โดยใช้วิธีการเชิญชวนให้ประชาชน ในตำบลป่ามะคาบ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทำดอกไม้ประดิษฐ์ (ดอกไม้จันทน์) เพื่อให้มีรายได้เสริมจากการผลิตและจำหน่ายดอกไม้จันทน์ เมื่อมีผู้สมัครสมาชิก พรรคผู้ถูกร้องจนสามารถเปิดสาขาพรรคผู้ถูกร้องในจังหวัดพิจิตรได้แล้ว ผู้ถูกร้องตกลงออกค่าใช้จ่าย ในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การทำดอกไม้จันทน์ให้กับสมาชิกพรรคและส่งมาสาขาพรรคผู้ถูกร้องที่จังหวัดพิจิตร และเมื่อสมาชิกทำดอกไม้จันทน์เสร็จ พรรคผู้ถูกร้องจะรับซื้อคืนในราคาดอกละหนึ่งบาท อันเป็นการจูงใจ

ให้ประชาชนสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องโดยเสนอการเข้าร่วมกลุ่มทำดอกไม้ประดิษฐ์ (ดอกไม้จันทน์) นอกจากนี้ผู้สมัครสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องในกรณีดังกล่าวไม่ต้องชำระค่าสมัครเป็นสมาชิกหรือค่าบำรุงพรรค เนื่องจากผู้ถูกร้องเสนอจะชำระเงินดังกล่าวให้ ประกอบกับผู้ร้องได้เปิดโอกาสให้ผู้ถูกร้องรับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ และมีโอกาสในการโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของผู้ถูกร้องตามข้อ ๖ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของนายทะเบียนพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๔ ถึงแม้ว่าผู้ถูกร้องและพยานผู้ถูกร้องทั้งห้า จะให้การยืนยันว่า การสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องกับการเข้าร่วมกลุ่มทำดอกไม้ประดิษฐ์ (ดอกไม้จันทน์) จะแยกเป็นคนละกรณีกัน ไม่ได้มีการบังคับหรือกำหนดเงื่อนไขว่าการจะเข้าร่วมกลุ่มทำดอกไม้ประดิษฐ์ (ดอกไม้จันทน์) จำเป็นที่จะต้องสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องเสียก่อน อีกทั้งคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ไม่ได้มีส่วนร่วมหรือรู้เห็นในการกระทำการดังกล่าว แต่ทั้งนี้ผู้ถูกร้องไม่ได้นำพยานหลักฐานอื่นใดมาหักล้างข้อเท็จจริงตามที่ผู้ร้องได้ทำการไต่สวนนอกเหนือไปจากพยานผู้ถูกร้องทั้งห้าซึ่งดำรงตำแหน่งคณะกรรมการบริหารและที่ปรึกษาพรรคผู้ถูกร้อง รวมทั้งหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องเคยให้ถ้อยคำในสำนวนไต่สวนของผู้ร้องยอมรับว่าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ให้คำปรึกษากับพรรคผู้ถูกร้องถึงการสมัครเป็นสมาชิกพรรคและการส่งเสริมอาชีพลักษณะดังกล่าวว่าไม่สามารถทำได้ พรรคผู้ถูกร้องจึงยุติการดำเนินการดังกล่าวก่อนมีการเลือกตั้ง และพรรคผู้ถูกร้องยังรับว่าเคยซื้อดอกไม้จันทน์จากกลุ่มสมาชิกเพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมทางการเมืองด้วย เมื่อพิจารณาจากสำนวนการไต่สวนของผู้ร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้อง ตลอดจนพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงเห็นว่า กรณีดังกล่าวมีพฤติการณ์และหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า ผู้ถูกร้องซึ่งเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔ โดยนายพีระวิทย์ เรืองลีดลภาค (หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง) มอบหมาย ยินยอม หรือรู้เห็นเป็นใจในการดำเนินกิจการพรรคการเมืองอันเป็นการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๐ กล่าวคือ นายพีระวิทย์ เรืองลีดลภาค (หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง) มอบหมาย ยินยอม หรือรู้เห็นเป็นใจในการเสนอให้สิทธิในการเข้าร่วมกลุ่มทำดอกไม้ประดิษฐ์ (ดอกไม้จันทน์) ซึ่งเป็นการสร้างรายได้เสริมจากการผลิตและจำหน่ายดอกไม้จันทน์ เพื่อจูงใจให้ประชาชนในตำบลปามะคาบ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร สมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง อันถือว่าเป็นการให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมเพื่อจูงใจให้บุคคลหนึ่ง บุคคลใดสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง โดยสิทธิในการเข้าร่วมกลุ่มทำดอกไม้ประดิษฐ์ (ดอกไม้จันทน์) มิใช่สิทธิหรือประโยชน์ซึ่งบุคคลจะพึงได้รับในฐานะที่เป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง

การกระทำดังกล่าวจึงเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๐ และมีผลผูกพันผู้ถูกร้อง ซึ่งการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวเป็นเหตุให้มีการยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓) ดังนั้น จึงมีเหตุสมควรยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๓๐

ประเด็นที่สอง คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องจะถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคสอง หรือไม่ เพียงใด

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคสอง กำหนดให้เมื่อศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการไต่สวนแล้ว มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น ดังนั้น เมื่อศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการไต่สวนแล้ว มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ถูกร้องให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมเพื่อจูงใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง จึงมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๓๐ ศาลรัฐธรรมนูญจึงชอบที่จะมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๖๑ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๒ อันเป็นช่วงเวลาที่มีการกระทำอันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคสอง

มีข้อพิจารณาต่อไปว่า เมื่อวินิจฉัยให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องแล้ว จะต้องเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นระยะเวลาเท่าใด เห็นว่า สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสิทธิทางการเมืองอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้อาสาเข้ามาทำประโยชน์แก่ประเทศ ในฐานะผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การกำหนดระยะเวลาของการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งจึงต้องพิจารณาให้เป็นไปตามหลักความพอเหมาะพอควรระหว่างการกระทำและโทษที่จะได้รับซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคล เมื่อพิจารณาลักษณะการกระทำของพรรคผู้ถูกร้อง อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๐ ยังไม่ถึงขนาดที่จะทำให้สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องถูกระงับหรือขี้นำจากบุคคลหนึ่งบุคคลใดโดยสิ้นเชิง จึงเห็นควรกำหนดระยะเวลาของการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง

มีกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ซึ่งสอดคล้องกับระยะเวลาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคสอง ที่ห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองถูกยุบ ดังนั้น จึงให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๖๑ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๒ อันเป็นช่วงเวลาที่มีการกระทำอันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องมีกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๙๒ วรรคสอง

ประเด็นที่สาม ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องที่ถูกยุบและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งจะไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องถูกยุบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคสอง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคสอง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเพราะเหตุดังกล่าว ไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีก ทั้งนี้ ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ” บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวเป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งมีได้ให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญที่จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ดังนั้น เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๖๑ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๒ อันเป็นช่วงเวลาที่มีการกระทำอันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ศาลรัฐธรรมนูญจึงต้องสั่งห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องที่ถูกยุบและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าวไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า มีเหตุสมควรยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง

ประกอบมาตรา ๓๐ และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๖๑ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๒ อันเป็นช่วงเวลาที่มีการกระทำอันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องมีกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคสอง และห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องดังกล่าวไปจดทะเบียน พรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมือง ขึ้นใหม่อีกภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคสอง

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ